

Trucie wody
po polsku

Łódzka wojna
o wieżowce

Greckie enklawy
nad Wisłą

Jacek Pałkiewicz
u zapomnianych plemion

CZEGO PIŚ CHCE OD NIEMCÓW

Jan Matejko, „Hold pruski”

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

ISSN 1509 3115

36 >

9 771509 311201

STODOLA more than just music

KLUB STODOŁA ZAPRASZA NA KONCERTY!

EDYTA GEPPERT

6 LISTOPADA 2022

ANIA DĄBROWSKA

20 LISTOPADA 2022

LUXTORPEDA

25 LISTOPADA 2022

RAZ, DWA, TRZY

7 GRUDNIA 2022

40-LECIE
LADY PANK

17 GRUDNIA 2022

BASIA TRZETRZELEWSKA

20 STYCZNIA 2023

BILETY DOSTĘPNE NA: WWW.STODOLA.PL ORAZ WWW.TICKETCLUB.PL

 @KLUB.STODOLA

 @KLUB.STODOLA

Rysy na teflonie

Wór, do którego PiS przez siedem lat pakowało afery, jest już tak przepelniony, że szwy puszczają. Może go jeszcze władza cerować i łątać, ale na poprawę wyglądu to nie wptynie. Wręcz odwrotnie. Dla partii, która pompuje społeczeństwo, a i siebie, nieustającą propagandą, taki coraz bardziej siermiężny wizerunek to prawdziwa katastrofa.

Zobaczymy, czy to początek końca rządów, które, choć były rekordy z aferami w tle, dla większości wyborców były teflonowe. Ich nastawienie się zmienia. Bo im gorzej ludziom się żyje, tym większa w nich chęć, by znaleźć winnych. Rośnie też popyt na rozliczenia. A ktoś lepiej do tego się nadaje niż władza?

Jest ktoś jeszcze ważniejszy. Elektorat. I los najwerniejszych wyborców rządzącej prawicy. Co prawda, pogarszają się warunki życia prawie wszystkich grup społecznych, ale inflacja i skokowy wzrost cen energii najmocniej dotykają najbiedniejszych i emerytów. Czyli grupy najliczniejsze wśród wyborców PiS. Zobaczymy, jaki będzie efekt rządowych planów ratunkowych dla tych milionów Polaków. Czy prawicy uda się utrzymać ich poparcie? Czy wystarczą kolejne transfery pieniędzy? Jestem ostatnim, który by nie popierał wszelkich działań pomocowych kierowanych do tych środowisk. Bez względu na to, kto i z jakimi intencjami prowadzi akcję ratunkową kierowaną do ludzi w potrzebie.

Z wielu moich rozmów wynika, że kolejne kroplówki już nie wystarczą. Zwłaszcza że w te grupy mocno uderzą rosnące koszty opieki medycznej i leków. Służba zdrowia jest bezpłatna już tylko na papierze. W realnym życiu najczęściej jest tak, że jak nie ma pieniędzy na prywatne wizyty u specjalistów, to bardzo maleją szanse na poprawę stanu zdrowia. A nawet na życie.

Przybywa tych, którzy z obozu władzy przechodzą do coraz liczniejszej partii niewiedzących, na kogo głosować. Mogą jeszcze wrócić do PiS. Bo w swoich wyborach kierują się przede wszystkim tym, co konkretnego partii im proponują. I tym, czy mogą liczyć na realizację obietnic wyborczych. A tu rządzący są o wiele dłużej przed opozycją. Zdziwiała mnie głęboka wiara opozycji, że ze zgranyymi, kompletnie niewiarogodnymi nieudacznikami z przeszłości można znowu sięgnąć po władzę.

Nawet jak na tak nieobliczalny kraj jak nasz wydaje mi się to przedziwną fanaberią. Założenie, że wyborcy mają bardzo krótką pamięć i nie potrafią zadbać o swoje interesy, jak najgorzej świadczy o politykach z największej partii opozycyjnej. Wychodzi na to, że ostatnim atutem, jaki zostanie PiS, będzie słabość opozycji. Do wyborów jeszcze rok, może więc skrzykną się ludzie, którzy wniosą do polskiej polityki nową jakość.

BAKOWSKI

**PREZENT
DLA CZYTELNIKÓW!**

**e-booki PRZEGLĄDU
już od 9,90 zł**

czytasz **TANIEJ**
wiesz **WIĘCEJ**

**PRZEDŁUŻAMY
PROMOCJĘ
DO 30 WRZEŚNIA**

Zamów na sklep.tygodnikprzeklad.pl

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Nie potrafimy rozmawiać z Niemcami**
– rozmowa z prof. Stanisławem Sulowskim
- 11 Po co nam Niemcy?**
Oskarżenia ważniejsze niż dobro kraju
- 13 Trucie po polsku**
Co pływa w rzekach i jeziorach
- 16 Wojna o wieżowce**
Łódzkie potyczki inwestorów
- 44 Księga wyborów**
Polskie życie greckich uchodźców

WOJSKO

- 20 Śmiertelna niedyskrecja**
Wywiad czerpie z internetu

OPINIE I KSIĄŻKI

- 24 August Grabski**
Lewica i wojna
- 26 Jakub Dymek**
Wszyscy są już populistami
- 28 Friszke – historyk i obywatel**

ZAGRANICA

- 29 Ani rusofobia, ani naiwność**
– rozmowa z Witoldem Juraszem
- 32 Turcja pogłębia współpracę z Rosją**
Strategia Erdoğan'a
- 34 Cichy front**
Francja wycofuje siły z Mali
- 38 Syty głodnego nie nakarmi**
Angielscy uczniowie bez obiadów
- 42 Susza we Włoszech zagraża risottu**
Rolnicy w obliczu klęski

KULTURA

- 48 Aktorzy nieprawincjonalni**
Korespondencja z Wiednia
- 52 Culturalia**
- 66 Powrót Bogini**

OBSERWACJE

- 53 Jacek Pałkiewicz**
Z wizytą u Jarajów
- 56 Jak płynie wódeczka na wsi i w miasteczkach**
Meneliki Krzysztofa Daukszewicza

ZDROWIE

- 58 Brud, smród i samotność**
Oblicza depresji

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Rysy na teflonie
- 19 Jan Widacki**
Język gętki
- 23 Andrzej Romanowski**
O dialogu
- 37 Tomasz Jastrun**
Pożeracz świata
- 41 Wojciech Kuczok**
Instadziad wędrowny
- 51 Roman Kurkiewicz**
Gdzież my go spoczniemy?

34

ZAGRANICA

CICHY FRONT

Francja wycofuje siły z Mali

48

KULTURA

AKTORZY NIEPROWINCJONALNI

Korespondencja z Wiednia

53

OBSERWACJE

JACEK PAŁKIEWICZ Z WIZYTĄ U JARAJÓW

Projekt okładki: Ed Mund

FOT. WIKIPEDIA/DOMENA PUBLICZNA, TOMASZ JASTRZEBOWSKI/REPORTER, SHUTTERSTOCK, PAWEŁ WODZIŃSKI/EAST NEWS, PIOTR MOŁĘCKI/EAST NEWS

f Między zwycięstwem a podłością

Od jakichś 30 lat zaciera się pamięć o bojownikach i ofiarach o proveniencji lewicowej. Jeśli się o nich wspomina, to w kontekście importu ideologii wschodniej, która w rzeczywistości narodziła się na Zachodzie, czego nasi prawicowi populiści nie chcą wiedzieć, by uniknąć niewygodnych pytań o powody tychże narodzin. Wymazuje się pamięć o żołnierzach polskich idących ze Wschodu, którzy w czasie II wojny światowej nieśli rodakom co najmniej ocalenie od zagłady (Generalplan Ost był realizowany prawie do ostatnich dni wojny).

Tak samo wymazuje się pamięć o polskich ofiarach czystek stalinowskich (akcja polska 1937-1938), których było czterokrotnie więcej niż tych katyńskich. Nie odmawiam niczego ofiarom Katyń, Starobielska, Ostaszkowa. To był kwiat. Prawica nie tylko tę glebę wyjąłowała, ale wręcz wyrzuciła ją na śmietnik. Trwa sztuczna, a do tego prostacka uprawa historii, rodem z książek napisanych po wojnie, które już w latach 70. nie nadawały się do użycia.

Michał Błaszczak

✉ Mordercy Jaroszewiczów nadal bezkarni

1 września to nie tylko data wybuchu II wojny światowej. To również 30. rocznica bestialskiego zamordowania premiera Piotra Jaroszewicza i jego żony Alicji Solskiej. Tego dnia o godz. 12.30-13.00 spotkamy się na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie, by dać dowód naszej solidarności z synem premiera oraz wyrazić niezadowolenie i oburzenie z powodu bezkarności sprawców i mocodawców tego mordu.

*Zbigniew Sowa, koordynator krajowy
Polskiego Ruchu Lewicowego*

f Aplikacja gwałtu

W Uberze jeżdżą młodzi chłopcy z krajów, gdzie kultura patriarchy nadal ma się świetnie. Gdy widzą pijaną dziewczynę w mini, mają skojarzenia i pomysły na podryw raczej ze swoich krajów niż z lekcji równouprawnienia i kultury stosunków z kobietami w świecie liberalnych wartości, w tym swobody seksualnej. To jednak sprawa Ubera, żeby zabezpieczyć klientki.

Poza tym ci chłopcy z Azerbejdżanu czy wschodu Gruzji są spragnieni seksu, bo dla polskich czy ukraińskich dziewczyn są mało atrakcyjni. Słabo mówią po polsku i po rosyjsku i pracują za grosze całymi dniami.

Andrzej Popławski

No i? Ten wywód ma ich usprawiedliwiać czy tłumaczyć? Czy może mamy im współczuć? Bo jeśli kobieta zamiast Uberem pojedzie autobusem czy pociągiem i ktoś ją będzie molestował lub zgwałcił w środku komunikacji czy po drodze, to na bank usłyszysz, że trzeba było wziąć taksówkę lub Ubera.

Monika Hendrickson

U nas świetnie ma się pewien element kultury gwałtu, czyli szukanie winy w ofierze. A, bo się upiła, bo się ubrała nie tak. Pomysł wychowywania mężczyzn tak, żeby nie gwałcili, byłby odbierany w naszym kraju jak jakiś absurd.

Henryk Pospulski

Dlatego nie jeżdżę Uberem ani Boltem. Z Bolta to sobie mogę co najwyżej zarcie zamówić. Ale od jeżdżenia są normalne taksówki z normalnymi kierowcami.

Kinga Ordońska

ZDJĘCIE TYGODNIA

W Solidarnej Polsce szef ma oko na wszystko. Zbigniew Ziobro testuje prezent ślubny dla wiceministra rolnictwa.

Złoty traci na wartości w takim tempie, że (26 sierpnia) **za dolara** trzeba było płacić **4,81 zł, za euro – 4,77 zł, a za franka 4,96 zł**. Prawie 700 tys. Polaków spłaca kredyty frankowe. Pomoc obiecywał im prezydent Duda. Ale gdy wygrał, to zapomniał.

Katastrofa na Odrze pokazała nieudolność kadry kierowniczej Wód Polskich, powołanych przez PiS w 2018 r., zatrudniających 6,3 tys. pracowników i kierowanych przez osoby wskazywane przez partię. Są wśród nich m.in. **mąż ministra Moskwy i teść wicepremiera Sasina**. Kadra kierownicza zarabia 21,6 tys. zł brutto, a pracownicy tylko 4,4 tys. brutto.

Nie spełniły się nadzieje wiązane przez rolników z przejęciem Ministerstwa Rolnictwa przez **Henryka Kowalczyka** po kompletnym niewypale, jakim był wynalazek premiera Morawieckiego **Grzegorz Puda**. Dopłaty do nawozów dostała tylko część rolników, a w lipcu i sierpniu mieli dostać wszyscy. Zalew zboża z Ukrainy obniżył ceny skupu polskiego zboża poniżej progów opłacalności. A potwornie drogich nawozów i tak nie będzie, bo ich produkcję wstrzymano.

Reprezentacja lekkoatletyczna nawiązała do sukcesów sławnego Wunderteamu z 1966 r. w Budapeszcie. Na mistrzostwach Europy w Monachium zdobyła 14 medali, w tym trzy złote. Wywalczyli je **Aleksandra Lisowska** (maraton), **Pia Skrzyszowska** (100 m przez płotki) i **Wojciech Nowicki** (rzut młotem).

W ciągu 76 sekund prezes **Jarosław Kaczyński** poparł postać PiS **Marka Wesolego** kandydującego

na prezydenta Rudy Śląskiej. Na kilka słów o Odrze zabrakło czasu. I chęci.

Donald Tusk przed programem w TVN 24 podzielił się z dziennikarką swoimi lękami: „Demotywuje mnie świadomość, że będę musiał kandydować. To jest tak upiorna myśl, że ja będę tam z powrotem siedział, na tej Wiejskiej”. Nie wiedział, że ludzie to usłyszą.

Dominikanin o. Ludwik Wiśniewski w liście otwartym do prezydenta Dudy skrytykował jego przemówienie z 15 sierpnia. A zwłaszcza porównanie sukcesu w wojnie polsko-bolszewickiej z sukcesem w zablokowaniu przed uchodźcami granicy z Białorusią „mimo ataków durniów i zdrajców, różnych ludzi nieodpowiedzialnych”.

Jacek Ozdoba, nominat Solidarnej Polski na wiceministra klimatu i środowiska, nie dość, że nie ma do tego podstawowych kompetencji, to po katastrofie na Odrze jest rekordzistą w propagowaniu kłamstw i oskarżeń. A przecież porządki trzeba zacząć od wyeliminowania tego partyjnego desantu.

4,4 mln uczniów może być objętych **programem „Dobry Start”**, z którego wypłaca się 300 zł dla każdego ucznia.

Co roku płonie w Polsce 8 tys. samochodów osobowych. Najczęstsze przyczyny to wyciek paliwa, przegrzanie i wadliwa elektryka.

Najbogatszymi gminami w Polsce są: **Kleszczów w Łódzkiem** (29 704,36 zł dochodu podatkowego na mieszkańca), **Kobierzyce w Dolnośląskiem** (8124,74 zł), **Rząśnia w Łódzkiem** (7383,7 zł) i **Jerzmonowa w Dolnośląskiem** (7330,33 zł).

PRZEBŁYSKI

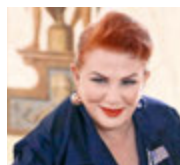
Nowy celebryta

Przez całe życie, a młodzieńcem już niestety nie jest, prof. Wojciech Roszkowski znany był głównie w środowisku naukowców z odchyleniem prawicowym. I choć odchylenie w prawo rośnie, to popularności

Roszkowskiemu nie przybywało. Do czasu. Wszystko się odmieniło, gdy napisał „Historię i teraźniejszość”. Pisowcy nazwali to podręcznikiem, a krytycy – niezborną propagandą z wątpliwymi tezami. Coś musi być na rzeczy, bo nawet betonowy minister Czarnek pod niektórymi „myśłami” nie chce się podpisać. „HiT” Roszkowskiego stał się hicielem, a jego autor gwiazdą memów. Choć z pewnością nie o taką sławę mu chodziło. Prawdziwy wysyp krytyki będzie miał we wrześniu. Jak do szkół wrócą uczniowie.

Mateczka Ubera

Dlaczego Uber dopuszcza do wożenia ludzi osobników bez prawa jazdy, pijaków, narkomanów i gwałcicieli? Bo po prostu może? Na polskich polityków bezpardonowo naciskała miss botoksu, ambasadorka USA Georgette Mosbacher. W 2018 r. po jej beczelnych groźbach pod adresem Andrzeja Adamczyka, ministra infrastruktury, który był przeciwny sobiepaństwu Ubera, Mosbacher złamała naszych władzdupków. Przy gorliwej pomocy ówczesnych wicepremierów Morawieckiego i Gowina. Sejm na wniosek rządu przerobił ustawę o transporcie drogowym, by spełnić żądania Mosbacher. I zadowolić Ubera.

Spod znaku Frankensteina

Kłęska flagowego programu PiS, czyli Polskiego Ładu, była bardzo widowiskowa. Zanim wyszło, że to największy niewypał po II wojnie światowej, premier Morawiecki objechał z nim cały kraj. A co się stało z autorami Polskiego Ładu?

A – wyjechali z kraju, jak handlarz respiratorami? B – chodzą kanałami i tylko w nocy? C – mają się świetnie i udają, że to nie oni spłodzili tego gniota? Prawidłowa odpowiedź – C. Piotr Arak, Piotr Patkowski i Jan Sarnowski mają się lepiej niż dobrze. A najlepiej wie dzie się Arakowi. Jest szefem Polskiego Instytutu Ekonomii. Cokolwiek to znaczy. Widzimy go także w mediach. Oczywiście jako eksperta.

Jarosław Gowin nazwał Polski Ład podatkowym Frankensteinem. Jak więc nazwać Araka?

Komu robotę, komu?

Tego IPN nigdy nie brakowało. I nie o kasę tu chodzi, bo czymże dla tak bogato sponsorowanego miecza prawicy są kolejne miliony. Oprócz kasy IPN nie brakuje fantazji. Wydawać, ciągle wydawać. Ale tak, by zawsze było za mało. I te nominacje kadrowe. Zatrudnianie na telefon. Wystarczy dobry wujek albo ciocia z dojrzałej zmiany i znajdzie się posada. Chętnych, by zarobić, nie pocąc się przy robocie, jest tylu, że IPN szuka nowych terytoriów do żerowania. I znajduje. W kolejnych muzeach „wykłych”. Iluż ludzi może uszczęśliwić posadą Filip Musiał, dyrektor muzeum na Rakowieckiej! Ma plany i wielkie ambicje. Chce dorównać Muzeum Powstania Warszawskiego. Rośnie kandydat na prezesa IPN.

PYTANIE TYGODNIA | Czego życzyć nauczycielom i uczniom w rozpoczynającym się roku szkolnym?

PRZEMYSŁAW STAROŃ,

nauczyciel, psycholog, wykładowca, Nauczyciel Roku 2018

Życzę nam wszystkim pamiętania o kluczowym fakcie: to szkoła została stworzona dla człowieka, a nie człowiek dla szkoły. Powstała po to, aby wesprzeć człowieka w jego drodze przez życie. A w drodze przez życie najważniejsze jest... samo życie – wraz z tym, co nadaje mu sens. Zarówno mądrość starożytnych, jak i współczesna nauka podkreślają, że to przede wszystkim miłość, przyjaźń, ciekawość, pasja, podążanie w stronę spełniania marzeń, autentyczność i bycie sobą, wolność i odpowiedzialność za świat, w którym żyjemy i który po sobie pozostawimy, empatia, troska, czułość i robienie wszystkiego, co zmniejsza ból innych żywych istot. Życzę nam wszystkim pamiętania o tym. I życia tym wszystkim. To nie usunie ciemności czy wręcz czarności polskiej szkoły, ale zapali światło. A już jeden promień wystarczy, aby ciemność rozproszyć.

MACIEJ SOKÓŁ,

Wolna Szkoła, rodzic

Uczniom powinniśmy życzyć, aby nauczyciele nadal byli w szkole. Z różnych stron bowiem słychać głosy o kryzysie w tym zawodzie. Po prostu nie ma komu uczyć. Uczniom i nauczycielom należy życzyć szkoły wolnej od

wpływow partii politycznej, która rządzi krajem, a więc i oświatą. Szkoły wolnej od takich rzeczy jak HiT i wszelkich prób narzucania jednej wizji świata. Nauczycielom życzę autonomii, żeby mogli sami decydować o tym, jak uczyć, bo wtedy po prostu chce się pracować.

ALINA CZYŻEWSKA,

działaczka obywatelska,

członkini Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska

Całemu społeczeństwu warto życzyć świadomości tego, jakich patologii doświadcza oświata. Z doświadczeń wielu osób działających w tej dziedzinie, w tym moich, wynika, że w szkołach prawo było naruszane na długo przed ministrami Zalewską i Czarnkiem. Cieszy mnie natomiast, że zaczyna się głośno mówić o mobbingu, którego doświadczają nauczyciele ze strony innych nauczycieli i dyrekcji. Nauczycielom, uczniom i ich rodzicom życzę, żebyśmy w końcu zebrali siły i odwagę, aby wyjść z tego koła przemocy i zacząć szanować prawo. Szkoła była i jest miejscem tresowania w podporządkowaniu, a nie wychowywania wolnych obywateli i obywateli do społeczeństwa obywatelskiego. Konsekwencje tego odczuwamy w życiu publicznym, bo w Polsce „nie potrafimy w demokrację”.

Not. Kornel Wawrzyniak